

Рецензия

съгласно заповед № 1304/16.05.2014 г. на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“ на дисертационния труд на гл.ас. Даниела Лекина на тема” *Ускорено овладяване на техниката на плувните стилове при студенти*“ за присъждане на образователната и научна степен “Доктор” по професионално направление 1.2. Педагогика (теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. методика на лечебната физкултура)

Актуалност на научния проблем

Проблемът за моделирането на обучението в техниката на двигателните действия по видове спортове във физическото възпитание и спорта са перманентно актуални.

Това произтича от развитието на науката и иновациите, динамиката на хорариумите в учебните планове, промени във физическото състояние на обучаваните, материалната база и други фактори, налагащи перманентна актуализация на методиките на обучение.

В представения ми за рецензиране дисертационен труд на гл.ас. Даниела Лекина, научните проблеми са два:

- Единият е свързан с въпроса „Как за кратко време студентите да бъдат обучени в 3 плувни стила – чрез „паралелното“ им (едновременно) усвояване или чрез традиционното последователно усвояване на техниките?“. Това е практическата страна на проблема.
- Другият, аспект на изследването е свързан с установяване на процеса и характера на взаимодействие и екстраполация на усвояваните разнородни спортно-технически елементи, формиращи различни условни връзки на двигателните действия.

От гледна точка на когнитивната теория за двигателното обучение, такова взаимодействие е неизбежно, както (условно казано) по хоризонтал - между елементите на едновременно усвояваните стилове, така също и по посока - от краткосрочната оперативна памет - към дългосрочната и обратно (с

трансфер на усвоени двигателни структури към новоусвояваното двигателно действие).

Или простият (на пръв поглед) проблем за ефекта от обучението в различни плувни стилове (последователно или паралелно), поставя значими въпроси за наличието и характера на трансфера на умения и навици в процеса на формирането им.

Поставя въпроса и за наличието на контаминация. Контаминацията е дискретен процес на взаимодействие на двигателните действия, изразяващ се в различна проява при изпълнението им като самостоятелни двигателни актове и в комплекс с други двигателни актове.

Във връзка с това, формулираната хипотеза в дисертацията, че паралелното обучение е по-ефективно, се доказва с резултатите от изследването, които дават отговор на предположението, че едновременното обучение предизвиква положителна екстраполация на усвоени двигателни структури, ускоряващи овладяването на плувните стилове.

Впрочем, случая е аналогичен на едновременно обучение по различни спортни дисциплини (например в леката атлетика – на спринтовите бягания и дългия скок и други комбинации).

Подобен е и случая на овладяване в един и същи ден от студенти на техниката на различни спортни дисциплини като баскетбол, плуване, атлетика, гимнастика и др. чрез паралелно усвояване през деня, седмицата, месеца от студентите от спец. ФВС.

Такъв е случаят и в художествената и спортна гимнастика – с едновременно овладяване на разнородни двигателни действия на уреди и на земя, в ските – спускане и слалом и др.

В плуването обаче не ми е известно прилагането на такъв подход.

Изхождайки от казаното, темата на дисертационния труд е актуална и дава отговори важни за ТМФВ и ТМСТ по плуване.

Структура и основни параметри на дисертационния труд

Общият му обем е от 174 страници, от които 154 страници текст, литература и приложения в дисертацията.

Структурата му включва: въведение, 3 глави, заключение, изводи и препоръки, приноси, библиографска справка и приложения в дисертационния труд - с разпределението на изследваните студенти по специалности, както и моделите на тестове и анкетна карта.

Авторската методика с тематични разпределения на образователното съдържание е приложена като отделно книжно тяло.

Библиографската справка към дисертационния труд включва 136 литературни източници, от които 36 на латиница и интернет източници.

Въведението е аналитично и въвежда в проблематиката на изследването. Към него са представени методологията и методиката на изследването, организацията на изследването, тестовата батерия.

Целта и задачите на изследването са добре формулирани. Добре подбрани са и **методите, тестовата батерия** и анкетите. Организацията и технологията на изследването са подробно описани .

Контингент на изследването са 136 студенти от ЮЗУ „Неофит Рилски“, разпредели в 4 групи – контролни и експериментални – мъже и жени. Извадките са достатъчни (над 30 души в подгрупа), което ориентира докторантката в подбора на методите на математическа статистика и повишава достоверността на научните твърдения.

В първа глава „Концептуална постановка на проблема” гл.ас.Лекина аналитично разглежда моделите на обучение по плуване у нас - в детските градини, училищата и спортните клубове, оценявайки ефективността им според класиранията на децата, учениците и спортистите.

Представени са кратки, компетентни анализи и на моделите за подготовка на студентите по плуване във Висшите училища у нас и

факторите, обуславящи ефективността им. Характеризирани са методите на обучение и психологическите особености при обучението по плуване.

Отразена е хронологията на успешните модели, произвели шампионите в страната и извън нея (като методиките на Иван Попов, Иван Киров, Петя Кутинчева, Мая Николова и др.).

Впечатлява основното познаване от докторантката на многообразните проблеми на обучението по плуване, за което допринася и отличната ѝ лична спортна кариера (многогодишен шампион на страната и майстор на спорта по плуване).

Гл.ас. Лекина притежава задълбочени знания по ТМСТ, спортна психология, биомеханика на плувните стилове, методология на научните изследвания, спортна статистика и други научно-приложни области.

Във втора глава „Характеристика на модифицираната авторска методика“ докторантката анализира разработената от нея експерименталната методика за ускорено, паралелно овладяване на 3 плувни стила от студенти.

Разработила е 3 модула на обучение, всеки със свой хорариум, цели и задачи, организация, методи, средства, помощни уреди, диагностична система с показатели за изследване на основните плувни умения, както и за оценка на специфичните знания и мотивацията на студентите и технологията на изследването им.

Или експерименталната методика е цялостна и завършена. Представена е компетентно, съдържателно и информативно. Стилът на изложение е научен и терминологично правилен.

В трета глава са представени получените резултати и анализа им - от изходното изследване в контролните и експериментални групи, проведено през 2011 година и от крайното изследване на включените показатели, след 8 – месечен формиращ експеримент проведен през 2012 година.

Подбраните и коректно приложени статистическите методи са адекватни на поставената цел и задачи и на характера на емпиричния материал. Проведен е вариационен, алтернативен и корелационен анализ за установяване на изходните резултати и промените им, за проучване на ефективността на внедрената в спортно-педагогическа практика експериментална методика и за установяване на взаимовръзките между знанията по плуване и равнището на усвояване на двигателните умения от плувната техника.

Анализът на получените резултати е представен текстово и добре онагледен с 22 таблици, 15 фигури и 1 блок-схема, която е синтезиран израз на авторската методика на докторантката.

От проведените изследователски дейности е видно, че гл.ас. Даниела Лекина може да провежда самостоятелни научни изследвания, да интерпретира факти и извежда заключения относно процесите и явленията във физическото възпитание и спорта.

Изводите и препоръките за спортно-педагогическата практика произтичат от получените резултати и са пряк отговор на поставените цел и задачи на изследването.

Достоверност на научните твърдения

Достоверността на научните твърдения в дисертационния труд е осигурена от големия обем на изследвания контингент студенти, от проверката на надеждността на тестовете, от проверката на характера на разпределенията на изследваните случаи, от прилагането на доказателствени статистически методи, установяващи аспектите на ефективност на експерименталната методика.

Приноси на научното изследване

Като основни приноси на проведеното научно изследване считам:

- Създадената авторска методика за ускорено овладяване на плувни техники от студенти и установяването на ефективността ѝ в практиката.
- Разработената технология на разкриването на специфична предразположеност на студента към обучение в конкретен доминиращ за неговите особености плувен стил и разработени индивидуални комбинации от елементи.
- Прилагането на диференциран подход при обучението на студента според индивидуалните му морфологични, физиологични, биомеханични и др. специфични особености.
- Принос за спортно-педагогическата практика са и разработените тематични разпределения на образователното съдържание от авторската методика по плуване за студенти, с методически указания за прилагането им.

Критични бележки

Препоръчвам словесните наименования на признаците в таблиците с резултатите в бъдещите научни разработки да бъдат представяни на кирилица или обозначени с математическите им еквиваленти.

Автореферат

Авторефератът възпроизвежда структурата и съдържанието на дисертационния труд. Включва достатъчен брой публикации на докторантката с резултатите му, с което изследването е достойние на академичната общност в страната.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Въз основа на качеството и обема на проведената от докторантката научно-изследователска работа, използването на методи за доказване на научните твърдения, наличието на научно-приложни резултати с оригинален характер и цялостното оформление на дисертационния труд, който оценявам положително, предлагам на уважаемите членове на Научното жури да присъдят на докторантката глас Даниела Лекина образователната и научна степен „Доктор“ по професионално направление 1.2. Педагогика (теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка)

12. 06.2014 г.

Рецензент:
проф. д-н М.Глушкова